

קונטרס
טעם זקנים

שיחות התחזקות בעבודת השם
ע"ד הסלולה של
רביה"ק מוהר"ן מברסלב זי"ע
מאת הרה"ח
ר' לוי יצחק בענדער ז"ל
מתוכל בסיפורי עובדות מאנ"ש מדורות הקודמים
מתורגם ללשון הקודש

מד

מכון
טעם
זקנים
שיוחזו ש"
רבי לוי יצחק בנדר ז"ל

תוכן השיעור

האש שלי תוקד עד ביאת המשיח
הצדיק מדבר עמי, 'עשה כך עשה כך'
עד מתי פתיים תאהבו פתי
סמכו על כוחי!
למשיח יצייתו כולם!
ועם נברא יהלל י'ה
הדין וחשבון יהיה נוקב יותר
שערי דמעות לא ננעלו

שמירת הלשון
קנאת ה' צבאות
השמחה על שאיננו מתנגדים
עצת הנחש הקדמוני
גודל מעלת ההתבודדות
דרך של צדיקים גמורים
ההתבודדות של החפץ חיים
חשבון הנפש של הסוחר

קונטרס מ"ד מתורגם מקונטרס ע"ג באידיש

©

הערות והארות מתקבלות בחפץ לב, נא להתקשר אל:

יוסף מענדל האס, מאנסי ארה"ב

(מארה"ק: 456-573-0722) 1-845-200-0443

לקבלת הקונטרס וכן ההקלטה (MP3) של השיעור, יש לפנות דרך האימייל:

Rlyb148@gmail.com

לתרומות והפצה בלבד:

bn5710048@gmail.com 0548432460

פרשת בהעלותך תשל"ה

(טייפ מס' 83)

שמירת הלשון

ישנו מדרש^א על הפסוק במשלי: "שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו".
אומר המדרש: 'שומר פיו ולשונו שומר מצרעת נפשו' - שמור נפשך מצרעת
זו. בימינו הקב"ה לא שולח צרעת על האדם, משום שאין ביכולתנו להיטהר
כדין, שכן המצורע צריך להביא קרבנות לטהרתו, דבר שלא שייך בימינו.
אולם אף בימינו אנו - הנפש כן מצטרעת! אדם שאינו שומר את פיו ולשונו
ומדבר לשון הרע, נפשו מצטרעת. אמנם בגוף הקב"ה אכן לא שולח צרעת
לאדם, משום שאין ביכולתו להיטהר כדין.

הרבי אומר^ב: "אם יזכה שירגיש באמת כאב חטאיו".

הערות ומראי מקומות

^א מדרש תנחומא פר' מצורע פ"ב: 'שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו' (משלי כא, כג). אל תקרי מצרות, אלא מצרעת נפשו.

^ב ליקו"מ סי' קמ"א, וז"ל: אם יזכה שירגיש באמת כאב חטאיו הינו כשימול את ערלת לבו. כי כל זמן שלבו ערל ואטום, אי אפשר לו להרגיש באמת, רק כשימול את ערלת לבו, ויהיה לו חלל בלב, ואז ירגיש לבו באמת גדל כאבו, ויצטרע ויתחרט באמת.

אדם שלא שומר את עיניו, את פיו ולשונו, גורם פגם גדול לנפשו, אלא שהוא אינו מרגיש בזה. וזאת, משום שצריך זכיה לזה: 'אם יזכה!', צריך לזכות לכך להרגיש תכף ומיד; מדוע הצדיקים נזהרו כל כך? משום שהם הרגישו - 'שוטה אינו מרגיש'!

אם אנחנו לא מרגישים זאת, עלינו להאמין! עלינו להתחזק באמונה ולהאמין, להאמין שאי שמירת 'זי"ן קני המנורה' גורם פגם נורא לנפש האדם.¹

קנאת ה' צבאות

אהרן הכהן היה כל כך גדול במעלה עד שהקב"ה אמר לו: "חייך, שלך גדולה משלהם - שאתה מדליק ומטיב את הנרות"². ובסוף הפרשה כתוב: "ותדבר מרים ואהרן במשה", ומה הם דיברו? "הלא גם בנו דבר" - הלא הקב"ה דיבר גם עמנו? "הרק אך במשה דבר ה'?", הלא גם עמנו דבר הקב"ה? ! זהו לשון נורא. לשון הפסוק נשמע ממש כמו טענתו של קרח:

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

¹ בגמ' שבת יג: 'אין שוטה נפגע'. עיי"ש בפרש"י

² עי' ליקו"מ, סי' כ"א אות ב', וז"ל: להגיע לבחינת שפע אלקי הנ"ל, אי אפשר לבוא לזה, אלא שיקדש את פיו וקטמו ועיניו ואזניו, והן הן מאירין לו שפע אלקי הנ"ל. הינו, שישמר את עצמו מלהוציא שקר מפיו... כי הפה והחטם והעינים והאזנים תלויים במח, והן מעוררין את המח שיהיה בבחינת קדם, בבחינת פנים... והן הן שבעת הנרות, כי פה ותריין נקבא חטמא ותריין עינין ותריין אזנין הם בחינת שבעת הנרות, ומנרתא - דא רישא', הינו המח, ופני המנורה - הינו שפע אלקי הנ"ל.

³ רש"י תחילת פר' בהעלותך.

⁴ במדבר י"ב, א'.

פרשת בהעלותך תשל"ה

"ומדוע תתנשאו על קהל ה'?"^א, 'הרק אך במשה דבר ה' ? הלא גם בנו דבר ? – זהו לשון נורא. אלא מאי ? אהרן ומרים התחרטו תכף ומיד : "אל תשת עלינו חטאת אשר נואלנו ואשר חטאנו"^ב, אולם מרים כן הצטרעה, וזאת משום שחטאה בעון לשון הרע, שכן מרים הייתה זו שסיפרה לאהרן אחיה, ומשום כך אף נענשה יותר.

ישנו מדרש^ט : "גם איש שלומי אשר בטחתי בו אוכל לחמי הגדיל עלי עקב". אומר המדרש, שפסוק זה אמר משה על אהרן אחיו : "גם אתה דיברת עליי ? ! דבר זה לא עלה על דעתי – שאתה תדבר עלי ? !". נמצא איפה, שהפגם הזה הוא פגם גדול מאד. טענתם של אהרן ומרים : 'הלא גם בנו דיבר ה'', דומה הייתה לטענתו של קרח : 'כי כל העדה כולם קדושים ומדוע תתנשאו על קהל ה'. אלא מאי ? אהרן ומרים התחרטו תכף ומיד : 'אל נא תשת עלינו חטאת אשר נואלנו ואשר חטאנו' – עשינו שטות. אבל קרח בשונה מהם, לא התחרט כלל וכלל, ועל אף שמשה הלך אליהם, יצא קרח בעזות מצח ולא רצה לחזור בו ולהתחרט. מכאן למדים עד כמה חמור הדבר לפגום בכבוד הצדיק.

הקב"ה מקנא על כבוד הצדיק^י, נורא מאד ! רואים שכבוד הצדיק שיין אפילו אצל כאלו גדולים כמו אהרן ומרים, מרים הייתה נביאה ואהרן היה נביא, נורא מאד ! הלא 'בארה של מרים' היה רק בזכותה של מרים, 'ענני

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^א במדבר ט"ז, ג'.

^ב במדבר ט"ז, ג'.

^ט מדרש רבה כי תצא פי"א.

^י 'עי' מדרש תנחומא תולדות פי"ב: מְכַאן אִתָּה לְמַד, שְׁחַס הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל כְּבוֹד אוֹתוֹ צְדִיק יוֹתֵר מְכַבֵּדוֹ (מצויין בליקו"ה ראשית הגז ה"ה, כ').

הכבוד' היו רק בזכותו של אהרן הכהן¹⁶, א געוואלד, א געוואלד, שושבינא דמטרוניתא¹⁷, וכי מעלתו של אהרן הכהן היא דבר של מה בכך? ! אולם מאחר ופגמו בכבודו של משה, נאמר בהם: "ויחר אף ה' במ¹⁸".

הזהר הקדוש אומר באמת¹⁹: "מצורע - דא סגירו דנהורא עלאה". המצורע היה סגור ומבודד, ככה כתוב בתורה, שצריך לסגור את המצורע לבדו. אומר הזהר הקדוש: 'מצורע - דא סגירו דנהורא עלאה', נסגר מאתו האור העליון.

משה רבינו הוא היה השפע האלוקי - משה! הרבי אומר זאת במפורש: 'ומרים שפגמה בכבוד משה - שהוא בחינת שפע אלוקי', משה רבינו הוא ה'שפע אלוקי', וברגע שהיא פגמה בכבוד משה, היא פגמה בשפע אלוקי, בשפע אלוקי היא פגמה, ה'שפע אלוקי' הוא ה'נהורא עלאה'. לפי זה, כיצד מתפרשת המילה 'תסגר'? 'תסגר מנהורא עלאה! וזאת, משום שאצל אנשים רמים במעלה כמו מרים הנביאה, זהו צער נורא; 'שבעה ימים לא תוכל להנות מהנהורא עלאה', 'סגירו דנהורא עלאה'. ומהי באמת הסיבה

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

¹⁶ גמ' תענית ט.

¹⁷ זוה"ק ויצא ק"נ, ובעוד מקומות.

¹⁸ במדבר י"ב, ט'.

¹⁹ "עיי' בליקו"מ שם, אות ו', וזל"ש: ומרים, שפגמה בכבוד משה, שהוא בחינת שפע אלוקי, בבחינת (שמות ל"ד) "כי קרן עור פניו", ופגמה בבחינת שבעת הנרות, כי הוא היה ענו, שפל וסבלן, ולא חרה אפו על בזיונו, וזה בחינת חטם בשלמות; וכתוב בה (במדבר י"ב): "פה אל פה אדבר בו" - זה בחינת פה; וכתוב בה (שם): "ותמנת ה' יביט" - זה בחינת עינים; וכתוב בה (שם): "בכל ביתי נאמן הוא" - זה בחינת אדנין, בחינת (משלי י"א): "נאמן רוח מכסה דבר", כמוכא בזהר (אדרא רבא קכ"ח) - בשביל זה נצטרעה, 'ומצרע - דא סגירו דנהורא עלאה' (זהר תזריע מ"ט), הינו אור הפנים הנ"ל, וכתוב בה: "תסגר מחוץ למחנה שבעת ימים".

פרשת בהעלותך תשל"ה

שנענשה בעונש כזה? מידה כנגד מידה! כנגד זה שפגמה בכבודו של משה ודיברה עליו לשון הרע.

היום ישב כאן אברך, אברך טוב, ופער את פיו רח"ל, הוא לעג על עניינו של הרבי, דיבר על רבי נתן, דיבר בגנות ספריהם הקדושים, געוואלד, געוואלד, זה הרי נהורא עלאה, שפע אלוקי. הלא כמו שהצדיק הוא יסוד העולם, כמו כן ספריו הקדושים הם יסוד העולם, ועצותיו ודיבוריו הק', הם הם יסוד העולם, זהו ה'נהורא עלאה' – בא אברך ומדבר...

השמחה על שאיננו מתנגדים

הלא הרבי אמר פעם לרבי נתן ורבי נפתלי: "אויף מיר וואלט איר געקריגט?! איר וואלט דאך געווען משונה'ע מתנגדים!" – עליי הייתם חולקים?! הלא הייתם מתנגדים באופן משונה^{טו}!

הם היו הרי יראים ושלמים, 'פרומע', (ולכן אמר להם הרבי:) עלולים הייתם להיות מתנגדים באופן משונה^{טז}.

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^{טו} עי' בחיי מוהר"ן אות נ', בא"ד: וְאָמַר (רביז"ל) אַז לָנו שְׂרָאוֹי לָנוּ לְשִׂמְחָה מְאֹד מֵהַ שְׂנַצְלָנוּ בְּרַחֲמֵי מַלְאָכֵי הַשָּׁמַיִם מִתְּנַגְדִּים עָלֵינוּ. וְאָמַר אַז בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לְכַבּוֹד וְהַבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים – מִשְׁנֵי תּוֹעִים, הֵינּוּ מֵהַתּוֹעִים לְגַמְרֵי מֵהַתּוֹרָה שֶׁהֵם הַעֲכוּרִים וְהָאֲפִיקוֹרְסִים, וְגַם נִצְלָנוּ מֵהַתּוֹעִים הַמְּתַנַּגְדִּים הַחֹלְקִים עָלֵינוּ שֶׁאֲבָדוּ מֵהַשְׂאֲבָדוֹ בְּלִי שְׂעוֹר וְעֶרְךָ וּמִסָּפֵר. וְאָמַר הֲלֹא אַתֶּם בְּוֹדַי הֵייתֶם מְתַנַּגְדִּים גְּדוֹלִים, לוֹלֵא חֲסָדְךָ וְרַחֲמֵי הַמְּרַבִּים אֲשֶׁר נִצְלָנוּ מִפֶּחַ יוֹקְשִׁים מִכַּת הַמְּתַנַּגְדִּים אֲשֶׁר אִם הֵינּוּ שׁוֹמְעִין לָהֶם חֵס וְשְׁלוֹם הֵיךָ נֶאֱבָד תִּקְנֶתְנוּ חֲלִילָה וְכוּ'. עֲנֵה וְאָמַר כְּמַתְמִיָּה וְאָמַר, עָלֵי הֵייתֶם חֹלְקִים, וְאָמַר בְּלִשׁוֹן אֲשֶׁכֶּנּוּ בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "אויף מיר וואלט איהר גיקריגט?", עכ"ל.

^{טז} עי' טעם זקנים קו' ח'

בזה הלשון אמר הרבי לרבי נתן ולרבי נפתלי: 'אויף מיר וואלט איר געקריגט?!'. הם יצאו מהתפעלות מהרבי, אמר להם הרבי: 'עליי הייתם חולקים?! הלא הייתם מתנגדים באופן משונה?!'. אני מתכוון לומר, שנבין עד כמה עלינו לשמוח, זוהי שמחה עצומה לאדם - העובדה שברוך השם הוא אינו חולק על הרבי; אמנם לא מקיימים הכל בשלמות, לא מצייתים לרבי בשלמות, אבל לפחות לא מדברים על הרבי, הרי איננו חולקים על הרבי, זה הרי נורא, א געוואלד!"!

כשנפגשים עם אנשים שמשתייכים לחוגים אחרים; רבי נתן פירש את דברי המשנה^ט: "כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו" - מתי רשאי אדם לראות נגעי אחרים - 'כל הנגעים'? כשכל כוונתו היא לצאת 'מנגעי עצמו', כשכל כוונתו היא להתנזר ממעשיהם.

עצת הנחש הקדמוני

נקודה נוספת. בסיפורי מעשיות^ט מספר הרבי: "בעת שהיה הנשמה בעולם העליון... בתוך כך בא אחד וצעק: 'רבונו של עולם! שמע תפילתי,

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

"עי' 'עלים לתרופה' בהרבה מקומות, והנה לפניך מ"ש במכתב תכ"ב: וְכַל מַה שֶׁהִמְרָה שְׁחוּרָה וְהִיגוֹן וְאַנְחָה רוּצִים לְהַתְגַּבֵּר יְכוּלִים לְהַפְדֵּי כָלֵם לְשִׁמְחָה וְלִשְׁשׂוֹן עַל יְדֵי כָל הַנֶּ"ל. כִּי אִף עַל פִּי שְׂאֵנִי מְקַלְקֵל כָּל כֶּף - אִף עַל פִּי כֵן אֵינִי מִתְנַגֵּד עַל "זֶה כָּל הָאָדָם"! אַחֲרֵי מַחְלַקַת כְּזֶה וְלִצְנוּת כְּזֶה וְעִרְבוּבֵי כְּזֶה וְכוּ'.

"ע"פ משניות נגעים פ"ב, מ"ה: כָּל הַנְּגָעִים אָדָם רוֹאֶה חוּץ מִנְּגְעֵי עֲצָמוֹ

^ט מעשה ח' - מרב ובן יחיד

אם זה יבוא לעולם, מה לי לעשות עוד, ועל מה בראתני?!', וזה היה הס"מ בעצמו".

[בספרו 'כוכבי אור', חלק 'אנשי מוהר"ן'², כותב רבי אברהם בן רבי נחמן: "ולא לחינם הרעיש עליו השטן ארץ ומלואה, כי גם הוא היה משיב כל ישראל בתשובה אם לא היו נתרחקים מאתו ומדיבוריו הנוראים". מי הם 'כל ישראל'? דרי מעלה - הגדולים במעלה, ודרי מטה - הקטנים במעלה, כל ישראל! לדרי מעלה היה מראה: 'עדיין אינכם יודעים כלום' ובזה היה מקרבם. ולדרי מטה היה מראה: השי"ת חפץ בכם ומצפה לכם ובזה היה מקרבם³].

"והשיבו לו: זאת הנשמה צריכה לירד להעולם בוודאי, ואתה חשב לך עצה, והלך לו... ובא והביא עמו זקן אחד שהיה כפוף כדרך הזקן, שהיה מכיר עמו מכבר (היינו שהבעל דבר היה לו הכרות עם זה הזקן הכפוף מכבר), ושחק, ואמר: כבר נתתי לי עצה!". אנשי שלומינו היו דנים בלשונו של הרבי: על מי אומר הרבי 'ושחק'? מי שחק, הזקן הוה זה ששחק, או שמא הס"מ? לשאלה זו אין תשובה ברורה, ישנם חילוקי דעות בענין, אבל אנשי שלומינו היו אומרים, שזו הייתה עצת הס"מ - שיצחקו! שיעשו חוכא ואיתלולא מכל הדבר.

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

² עי' חיי מוהר"ן אות קט"ו, ואות רכ"ט. ועי' כוכבי אור - אנשי מוהר"ן סוף אות ט"ז.

³ עי' ליקוטי מוהר"ן תנינא סי' ז', אות ז'. ובסי' ס"ח, וזל"ש: עקר שלמות הצדיק - שיוכל להיות למעלה ולמטה, שיהיה יכול להראות למי שהוא למעלה ונדמה בדעתו שהוא במדרגה עליונה, יהיה מראה לו שהוא ההפך. וכן להפך, למי שהוא למטה מאד במדרגה התחתונה, בתוך הארץ ממש, יהיה מראה לו שאדרבא, הוא סמוך להשם יתברך.

(השואל: מי באמת צחק?) אני יודע? זה שצחק, אינני יודע מי. על פניו נראה שהזקן היה זה שצחק, זהו 'החולק' באמת, הוא גרם באמת שיצחקו וילעגו. אברך אחד שואל אותי: 'מדוע היו צדיקים שדיברו על הרבי? מדוע הם דיברו?!' עניתי לו: 'עכשיו תרצת את השאלה, לא שאלת אלא תרצת!' אמרתי לו מה שהרבי כותב בסיפורי מעשיות, את הדברים שאמרנו כעת.

גודל מעלת ההתבודדות

שואל אותי האברך: 'מדוע שאר ספרי קודש לא מדברים כל כך מענין התבודדות ותפילות? הספרים 'קדושת לוי' ו'מאור עיניים' לא מרבים לדבר כל כך הרבה מענין זה?!' עניתי לו: 'גם הם מדברים מזה, גם בהם הדברים כתובים בפירוש, גם הספרים ההם מדברים רבות ממעלת ההתבודדות, כל הספרים הקדושים מדברים הרבה על התבודדות. אלא מאי? הם לא מדברים על כך במידה מרובה כזו כמו שהרבי מדבר; אני כן רואה שהמאור עיניים מדבר מהתבודדות^{כב} - אתם לא רואים?! אני כן רואה! המאור עיניים מדבר מהתבודדות, אמנם הוא לא מפליג בחיוב ההתבודדות כמו הרבי; הרבי אומר הרי בתורה של התבודדות: "מקטן ועד גדול^{כג}!"

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

כב עי' לקמן, ובהערה שם

כג עי' בליקוטי מוהר"ן תניינא, סי' כ"ה: ההתבודדות הוא מעלה עליונה וגדולה מן הכל... והמשכיל בין מעצמו גדל מעלת הנהגה זו, העולה למעלה למעלה, והוא דבר השווה לכל נפש מקטן ועד גדול! כי כלם יכולים לנהג הנהגה זו! ועל-ידי זה יבואו למעלה גדולה. אשרי שיאחז בזה! גם שם בסי' ק' מובא: ספרו לי שאמר, שמקטן ועד גדול אי אפשר להיות איש כשר באמת, כ"אם על-ידי התבודדות!

וזאת, משום שהיו צדיקים שסברו שהתבודדות זו דרך שמתאימה רק לגדולים במעלה. אבל הרבי אומר: 'מקטן ועד גדול!', הראיתי לו מה שהרבי כותב בתורה המדברת מעצת ההתבודדות.

הוסיף האברך לשאול: 'כיצד באמת יכול להיות דבר כזה?'. עניתי לו: כן זה יכול להיות! הרבי נתן לנו את עצת ההתבודדות, והיא מיועדת הן לגדולים ביותר, והן לגרועים ביותר. אדם גדול במעלה, עסוק בהתבודדות לבקש על השגות אלוקות, התגלות אלוקות, אבל אצלנו ההתבודדות היא בפשיטות, אנחנו זקוקים לרפואה זו בכדי להינצל מהתאוות העבים והגשמיים'.

בדרך של צדיקים גמורים

בימינו ישנה כזו התגברות, כזו התגברות היצר, שצריכים לקבל הרבה מאד 'תרופות'; 'תרופות' כאלו שמשו בעבר רק את גדולי הצדיקים, צריכים לתת כיום לאנשים כמונו²². אלא מאי? אסור לנו להטעות עצמנו ולחשוב כי מאחר ונותנים לנו כאלו רפואות, סימן הוא כי אנו עומדים כבר במדרגת הצדיקים הגדולים במעלה; וכי בגלל שנותנים לי כאלו רפואות כמו 'חצות' ו'התבודדות' סימן הוא כי אני כבר גדול במעלה? ! לא ! נותנים לך רפואה כזו בגלל שאתה חולה אנוש, אתה כל כך חולה, שאתה מוכרח לקחת

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

²² עי' חיי מוהר"ן שצ"א, מה שמוכא שם "מִשָּׁל נָאָה לְעֵנִין מֵה שְׁמִרְכָּה לְגִלוֹת כָּל־כָּף תּוֹרוֹת נִפְלְאוֹת וּמַעֲשֵׂיֹת וְשִׁיחוֹת נִפְלְאוֹת וְנוֹרָאוֹת, אֶף־עַל־פִּי שְׁאִינוּ נִרְאָה עֲדִין שֶׁיַּעֲשׂוּ פְעֻלָּתָם בְּשִׁלְמוֹת בְּאֲנָשֵׁי־שְׁלוֹמָנוּ כְּמוֹ שֶׁהָיָה רְאוּי לָהֶם וְכוּ", עיי"ש.

רפואות חזקות כאלו. אותו אברך הבין היטב את דבריי, שבימינו מוכרחים להשתמש עם רפואות חזקות, כאלו שבעבר שימשו רק את גדולי הצדיקים.

עצם הקימה לבד בחצות הלילה, האמירה לבד, זוהי עבודה אחרת לגמרי! רק הקימה לבד, להתעורר מהשינה ולהתלבש!

בזהר הקדוש^{כ"ה} מסופר על החברייא של רבי שמעון בר יוחאי ששהו באיזה בית, ובחצות הלילה, בשעה שישבו ועסקו בהשגות אלוקות, פנה לעברם בעל הבית תוך כדי שהוא שוכב על יצועו וביקש לדבר עמם, אולם הם הפכו את פניהם ולא רצו לשוחח עמו כלל וכלל, והוא הבין את הרמז, הוא ירד ממיטתו והסתדר. 'אָה! עכשיו אתה יכול לדבר עמנו, אתה שוכב על יצועך וחפץ לדבר עמנו?' כך כתוב בזהר הקדוש.

'אתה שוכב על יצועך וחפץ לדבר עמנו? ! רד! רד ממיטתך! רד!'

מצבנו הוא כה אנוש, שתרופות רגילות לא יועילו לנו, מוכרחים לתת לנו תרופות חזקות! תרופות חזקות! שכן אפילו האויר גורם. ולכן, דוקא בגלל שאנחנו אנשים כל כך שבורים וזקוקים לרפואות חזקות כל כך - אנחנו חייבים להשתמש בהם! אנחנו מוכרחים להתשמש ברפואות החזקות הללו!

(אחד הנוכחים: בספר 'מאור עינים' מובא סדר היום מ'רבי מוטל'ע^{כ"ו}, וזה תוכן דבריו: 'מידי יום יערוך שעה התבודדות!' וידבר עם ליבו על העבירות שבידו, ויערוך חשבון בנפשו. אחד

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^{כ"ה} עי' זוהר נח עב.

^{כ"ו} עי' בספר הנהגות ישרות - הדרכות מרבי מרדכי מטשערנאביל, נדפס בספר ליקוטי תורה, ושם הדרכה ו': תתבודד בכל יום שעה אחת ותחשוב חשבון עם הנפש תבקש מחילה מהבורא ברוך הוא וברוך שמו על כל מה שעשית אפילו בקטנותך וכ"ש בגדלותך ואז תהיה בתשובה כל ימי חייך!

פרשת בהעלותך תשל"ה

יג

הנוכחים: בצוואה של אחד מאדמור"י קרלין, ר' אשר כמדומני, וגם הבית אהרן מביא זאת בסדר היום, כתוב: 'שעה אחת בשבוע'¹²) יום שלם פעם בשבוע.

ההתבודדות של החפץ חיים

ר' אלחנן ספקטור סיפר לי, שאחד סיפר לו מה שראה במו עיניו אצל החפץ חיים. אותו אחד למד בישיבתו של החפץ חיים, והבחין כי מידי יום באמצע היום, נכנס החפץ חיים לאיזה חדר בהחבא, שוהה שם זמן מה, ושם למקומו. החליט התלמיד לבדוק מדוע הולך החפץ חיים מידי יום בהחבא. הוא התחקה אחר עקבותיו של החפץ חיים, ונוכח לראות כיצד הוא נותן דין וחשבון על כל היום שחלף, וכשחסרו לו למנין חמש דקות, החל לדפוק על השולחן: "ישראל מאיר, תן דין וחשבון להיכן נעלמו החמש דקות?!". ככה ישב במשך דקות ארוכות, עד שנזכר גם בחמשת הדקות הללו מה היה מעשהו בהם.

הפטיר אותו תלמיד בהלצה: "החפץ חיים היה ברסלבר חסיד... הוא ערך התבודדות, דקות ארוכות ישב וערך דין וחשבון על כל היום שחלף!".

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

והבן. גם ע"י בהנהגות ישרות מרבי מנחם נחום מטשארנוביל (שם), בהדרכה ז': ויראה להתבודד א"ע בכל שבוע יום אחד! בתענית ובתפלה ותשובה ובוודאי ולתקן כל הפגמים וידבק מחשבתו בהבורא ית'.

¹² בספר אזהרות מהרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין (נדפס בספר בית אהרן), אות ג': התבודדות יום א' בשבוע בחדר מיוחד! - בתענית ותשובה ותורה לחלק לכל שבוע... ויבכה בדמעות לפני קונו שיכפר לו על עונו... ואם אפשר שיתבודד עצמו בכל יום! ואף בלא תענית יראה להתבודד לא פחות משעה! ויתודה לפני בוראו ויבקש שיכפר לו!

כשחסרו לו לחשבון חמש דקות הוא צעק: "להיכן נעלמו החמש דקות? נו, ובזמן הזה הוא דיבר הרי – וכי לא דיבר להשי"ת? (אחד הנוכחים: הוא אמנם דיבר, אבל הוא לא דיבר להשי"ת) אינני יודע, אולי כן.

(ר' משה בינגשטוק: ישנם סיפורים נוספים על החפץ חיים מהם משמע בפירוש שהוא דיבר עם השם יתברך, ואף שטח את טענותיו לפני השם יתברך^כ). (אחד הנוכחים: קיימים כיום ספרים שחיברו תלמידיו של החפץ חיים, ושם הם כותבים מענין ההתבודדות במפורש^כ).

אחד סיפר לי כאן 'בזכרון משה', שהוא הכיר את החפץ חיים, הוא הכיר הרבה יהודים בפולין, וביניהם גם את החפץ חיים. הוא סיפר לי שהחפץ חיים נקלע פעם לעיירה כלשהי, והיה זה דבר נדיר מאד. ניגשו אליו הבעלי בתים בכאב ואמרו: "רבי, כל הַסְפָּרִים בעיר מחללים את השבת בפהרסיא; בערב שבת כשבעלי המלאכה והאנשים הפשוטים עושים את דרכם הביתה, הם נכנסים לספר את ראשם, והמלאכה נמשכת עד אחרי שקיעת החמה. שלח החפץ חיים לקרוא לספרים ושאל: "מה פשר הדבר?", נענו הספרים: "רבי, זוהי פרנסתנו, בכל ימות השבוע אנו בטלים, לבד מערב שבת בשעה שבעלי המלאכה עושים את דרכם הביתה. מקור מחייתנו הוא רק מהעבודה בערבי שבתות, שכן רק אז באים בעלי המלאכה, אם גם בשעות הללו נמנע מלעבוד, נאבד את מקור פרנסתנו". אחרי ששמע את דבריהם, החל החפץ חיים לדבר על ליבם, ולשכנעם, אולם דיבוריו לא הועילו מאומה, הוא לא הצליח לפעול אצלם, ובלית ברירה נפטר מהם כשליבו נשבר בקרבו.

הערות ומראי מקומות

^כ עי' בספר 'מאיר עיני ישראל' כרך א'. וגם בספר קיצור תולדות 'חפץ חיים'.

^כ עי' ספר 'שם עולם' לבעל החפץ חיים זצ"ל, חלק א, פרק יא: "ואין לנו שום עצה כי אם שיקבע האדם בכל יום או על כל פנים בכל שבוע עת לנפשו, להתבודד בחדרו ולהפנות מטרדותיו ולחשוב עצות בנפשו אודות ענייני אחריתו באיזה אופן לתקן את עצמו!"

אחר כך פנה החפץ למלווהו ובקש: "אולי תנסה אתה לדבר על ליבם". עשה המלווה כפקודתו, פנה לספרים ואמר: "אתם יודעים מי דיבר אתכם? 'החפץ חיים' בעצמו! געוואלד, ליהודי כמוהו מיאנתם לשמוע?!", ככה המשיך לדבר על ליבם, עד שדבריו עשו פרי ופעלו אצלם. נפטר מהם מלווהו של החפץ חיים בשמחה רבה, ובא לספר לחפץ חיים שדבריו עשו פרי ופעלו את פעולתם.

בהמשך ראה מלווהו של החפץ חיים את החפץ חיים כיצד הוא שוכב בפישוט ידיים ורגליים, ובוכה לפני השם יתברך: "רבוש"ע, אם דבריי אינם נשמעים סימן הוא כי אינני ירא שמים, שכן, 'ירא שמים דבריו נשמעין'!. כך סיפרו שם בפולין, שהחפץ חיים שכב בפישוט ידיים ורגליים. ורק כך הצליח לפעול אצלם.

היה לו לחפץ חיים מנהג לשפוך דמעות כמים לפני השם יתברך.

אמנם דיבוריו של הרבי מענין התבודדות שונים מלשונם של שאר הצדיקים^{ל"א}, אבל גם הם הרבו לבכות ולשפוך שיחם לפני השם יתברך, הם ערכו דין וחשבון, הם הקפידו על כך.

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^{ל"א} עי' גמ' ברכות ו:

^{ל"א} כוונתו, שהלשונות שמשתמש בהם רבינו בענין התבודדות שונה משאר ספרי קודש, כגון; 'מקטן ועד גדול', וענין 'את כל אשר עם לבבו ישיח', 'כדבר איש אל רעהו', וכדו'.

חשבון הנפש של הסוחר

לשני האחים, 'הרבי ר' אלימלך מליזענסק', 'ורבי זושא מאניפולי', היה אח נוסף צעיר מהם^ל, הוא היה הסוחר שם במשפחה. אביהם שהיה עשיר גדול, השאיר אחריו ירושה גדולה, אולם מאחר וידע כי רבי זושא הינו 'בטלן', השאיר לו רק זוטות; 'הוא בטלן הרי, הוא לא מוכשר לכלום'. ולרבי ר' אלימלך השאיר דברים אחרים, ולאחיהם הצעיר שהיה 'סוחר', השאיר אביהם ירושה גדולה.

שני האחים היו תמיד מצטערים ומצרים על אחיהם הצעיר, שהפך להיות איזה 'סוחר'... הם שני אחים שני צדיקים, והוא נהיה איזה 'סוחר'...!? ערב אחד, בטרם פנה אחיהם הצעיר לשנתו, הבחינו בו כיצד הוא מוציא חשבונות, עורך חשבון, ובוכה ללא הפוגה. פנו אליו האחים ושאלו: "האם היה לך היום הפסד כספי כלשהו שאתה כל כך בוכה?", ענה להם אחיהם: "לא, מידי לילה, בטרם אני הולך לישון, אני עורך דין וחשבון ובוכה לפני השם יתברך". מאז שמעו האחים את דבריו נחה דעתם^ל.

הערות ומראי מקומות

^ל הרה"ק רבי נתן זצ"ל.

^ל מן הנכון לציין אגב אורחא מה שמובא בנוע"א הנהגות האדם, אות א': לכן צריך האדם להתחרט מאוד על עונותיו ולהתבודד עצמו קודם אור היום שאז עת רצון לבכות על גלות השכינה פעמים הרבה עד אין חקר ויבכה בדמעות וגם ביום לפעמים יתבודד ואז יראה בעצמו שעמדו עונותיו נגד עיניו, ויזכור את חטאותיו ועונותיו ופשעיו כהרים וגבעות אשר מעולם לא זכר אותם אם עשה ככה, ככה יעשה לא פעם ולא שתיים ולא מאה פעמים עד אשר ירחמו עליו מן השמים וכו', עי"ש.

פרשת בהעלותך תשל"ה

יז

אני מתכוון לומר, הענין הוא כזה; הרבי מרבה לדבר ממעלת ההתבודדות, ובכל תורה בליקוטי מוהר"ן שהרבי מדבר מהתבודדות, מרחיב הרבי בדיבורו ביותר ויותר.

יהודי שמשתייך לחסידות חב"ד אמר לי: "גם לנו יש 'התבוננות' ליד... כל הצדיקים דיברו על כך שצריך לדבר דיבורים להשם יתברך.

אמרתי לו: 'אכן כל הספרים מדברים מהתבודדות, כל הספרים! אך לא במידה מרובה כזו כמו שהרבי דיבר! הרבי מדבר על כך יותר משאר

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

לי עי' ליקוטי אמרים תניא, אגרת התשובה פרק ז: עיקר הכנעת הלב להיות נשבר ונדכה והעברת רוח הטומאה וס"א הוא להיות ממארי דחושבנא בעומק הדעת להעמיק דעתו ובינתו שעה אחת בכל יום או לילה לפני תיקון חצות להתבונן במה שפעל ועשה בחטאיו.

הצדיקים'. (ר' משה: גם הספר חרדים מביא זאת^ל). כן, כולם, כל הספרים; 'קדושת לוי^ל', כולם מצטטים את דבריהם, 'מאור עיניים', 'עבודת ישראל^ל', כולם.

האש שלי תוקד עד ביאת המשיח

על זה הדרך אפשר להסביר מדוע שאר הצדיקים לא מרבים לדבר מהתבודדות, שכן, הרבי גילה לנו משהו נצחי: "האש שלי תוקד עד ביאת המשיח^ל!" – "מיין פייער'ל וועט שוין טליען ביז משיח וועט קומען!"

הערות ומראי מקומות

^ל עי' ספר חרדים פרק ע"ג. גם עי' בביאור הלכה סימן תקע"א ד"ה ת"ח: וראיתי להעתיק פה מה שכתב השל"ה בשם 'ספר חרדים', וז"ל: שמצא בתוך ספרי המקובל האלקי חסידא קדישא הרב ר"י לוריא אשכנזי ז"ל בספר אחד כתיבת יד כל מה שתמצא בסיגופים כו' לא נזכרו אלא למי שאין עמלו בתורה אבל מי שתורתו אומנתו ויודע דעת ויראת ד' לא יחלש ולא יתבטל מלימודו אך יום אחד מן השבוע יתרחק מבני אדם ויתבודד בינו לבין קונו ויתקשר מחשבתו בו כאלו כבר עומד לפניו ביום הדין וידבר לאל ית' כאשר ידבר העבד אל רבו ובן אל אביו!

^ל עי' 'ילקוט קדושת לוי', נביאים – שמואל, מה שמבאר שם הענין – למה היצה"ר בהתגלות, והיצ"ט הוא בהסתר? – שאנו רואין כשאדם רוצה להשיג מעט קדושה צריך סגופים והתבודדות להשיג, יעו"ש תירוצו ע"ד משל. ובפרשת ויחי, ד"ה 'יהודה אתה יודוך אחיך', כתב בזה"ל: ידוע שכל אדם צריך להתחזק בלבו אמונה זאת שבוודאי אין הקדוש ברוך הוא מואס חס ושלום בשום תפילת עמו ישראל – אף שהקדוש ברוך הוא נקרא הגדול הגבור והנורא לו דומיה תהלה – אף על פי כן יקר בעיניו דיבורים של עמו ישראל אפילו ממי שהוא חס ושלום בדיוטא תחתונה, אף על פי כן מגיע מזה תענוג להבורא יתברך!.

^ל עי' ספר עבודת ישראל – ליקוטים, ד"ה 'ובאת וסגרת הדלת': היסוד האמיתי לכל העבודה – להתבודד ולחשוב בשפלותו ולדעת כי הוא בבחינת דלות עד מאוד. ועל ידי הכנעת רוחו ושבירות לבו יוכל לעלות אל ה'.

^ל עי' חיי מוהר"ן מ"ו: "קדם שגלה ענין הנדפס בלקוטי תניינא סימן ס"ח, דבר, שהיו כמה גדולים שכל אחד עשה ותקן מה שתקן ואחר כך נפסק. וכונתו לענין ההארה שהאירו דעתם בתלמידיהם וקרבו כמה אנשים להשם יתברך אבל אחר כך נפסק הארתם, אבל אנו צריכים לעשות דבר שלא יפסק לעולם, שאלו אנשים יעשו אנשים אחרים, והם יעשו עוד אנשים וכן לעולם. וכבר נרשם במקום

ממילא לא שייך אחרת. הדרך שהתוו שאר הצדיקים נהגה כל עוד היו בחיים בחיותם, הם השאירו ספר אחריהם. אבל להשאיר כזה מין אור, אור כזה שיוקד עד ביאת המשיח? ...!

הלא רואים בחוש; את ה'קדושת לוי' היה הרבי מכנה: "פאר הדורל"ט!"^ט, הרבי אף העיד עליו: "אז דער בארדיטשובער רב זאגט 'דער בורא' שפריצט איהם פייער פון די אויגן"^מ – א געוואלד! הרבי מאד אחז מהקדושת לוי, אך אעפ"כ; וכי ישנם בימינו 'חסידי ברדיטשוב'?!^ט

וכי ישנם בימינו 'חסידי ברדיטשוב' שיישבו ויעסקו בלימוד הספר קדושת לוי, וילכו עם תורותיו?! זהו דבר שאינו קיים! אמנם זה ספר קדוש, ומעיינים בו, אבל האם ישנם חסידים שכל הליכותיהם הם על פי הספר? האם ישנם 'חסידי' שיוציאו הדרכה למעשה מהספר?! לא קיים דבר כזה! מה שאין כן אצל הרבי, הלא ישנם אנשים שממש – לא רק שהם מסתפקים בלימוד הספר, אלא שהספר חשוב בעיניהם ממש כמו שהרבי מדבר איתי! כמו שהרבי מדבר איתי! לומדים את הספר!!!^ט

בדורנו זה ברוך השם, מדפיסים כל העת, מדפיסים, מוכרים, מדפיסים עוד, מדפיסים עוד ועוד! הרי לא מפסיקים להדפיס, וגם לומדים את הספר,

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

אחר מה שאמר שהאש שלי תוקד לעולם לא תכבה. ואמר בלשון אשכנז בזו הלשון: "מיין פייערל וועט שוין טלוען ביז משיח וועט קומען!".^ט

^ט ע"י ימי מוהרנ"ת אות ל"ט.

^מ ע"י חיי מוהר"ן תקצ"ט: פעם אחת אמר לי בנה הלשון: "דאס ווייסטו ניט, אז דער בארדיטשובער רב זאגט 'דער בורא' שפריצט איהם פייער פון די אויגן". ודחק תבות 'דער בורא' ואמרם באימה ויראה, והיו הדבורים מרתתין כשיצא מפיו הקדוש.

רואים הרי מה שנעשה כעת... וכי יעלה על דעת מישהו לבוא ולחלוק על אלו הלומדים ספר קדושת לוי? !...

עניינו של הרבי הוא כה גדול, הרבי צפה ברוח קודשו את העתיד להיות בעקבתא דמשיחא^מ, שיהיה כזה מין חושך... וזו הסיבה שהרבי דיבר באופן כזה, הרבי הרבה לדבר על כך שעם ישראל לא יצליחו להחזיק מעמד בשום פנים ואופן, כי אם על ידי דיבורים להשם יתברך, בשום אופן לא יצליחו להחזיק מעמד. זוהי הסיבה שהרבי כל כך הרבה לדבר מהתבודדות; מאחר ואני משאיר אחרי 'אש שתוקד עד ביאת המשיח', אני מוכרח להכין עצות לזכות לזה: "האש שלי תוקד עד ביאת המשיח" - בכח מה? הרבי היה מוכרח לדבר מזה יותר מאשר שאר הצדיקים. שהקדוש ברוך הוא יעזרנו.

הצדיק מדבר אלי, 'עשה כך וכך'

אנחנו מדברים דיבורים כל כך יפים מעניינו של הרבי, אבל העיקר הוא 'לעובדא ולמעשה'! אחרי היותנו קרואים על שמו הקדוש, איננו יכולים לפטור עצמנו בזה שאנו אוחזים מהספר, איננו יכולים לפטור עצמנו בזה לבד, לא לזה התכוון הרבי כשאמר 'האש שלי תוקד עד ביאת המשיח'. כוונתו הייתה שנקח את הספר באמת, ונבקש מהקדוש ברוך הוא שיזכנו ללמוד ולקיים את כל דברי תלמוד תורתו, שיהיה לנו איזה עסק עם הספר

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^מ עי' ספר ויואל משה מאמר ישוב א"י סי' ק"נ - אחרי שמעתיק שם מה שמובא בשי' הר"ן אות ל"ה 'שהולך אפיקורסות גדול בעולם' - מה שמסיים בזה"ל: "וזה ענין של רוח הקודש שראה מה הגיע אלינו בעיקבא דמשיחא".

הקדוש! הלא אם הרבי בעצמו היה מדבר עמנו ואומר לנו בפה מלא, 'עשה כך וכך', מסתמא היינו מצייתים ועושים ככל אשר יצונו.

אולם עלינו לדעת: 'הרבי מדבר!' 'דער רבי רעדט!' הספר מדבר! הוא מדבר! הרבי באמת מדבר, הלא רואים בחוש אנשים שמתעוררים, אנשים שמתקרבים להשם יתברך, הספר מדבר! הוא מדבר! דבר שאינו קיים באף מקום אחר^{מב}!

כשהרבי אמר, "מיין פייער'ל וועט טליען ביז משיח וועט קומען", כוונתו הייתה - שאורו של הרבי הולך ומאיר! וזה לא רק הספר, זהו כח הצדיק שהשאיר אחריו, כל כך כוחו נטוע, ממש כמו שהצדיק מדבר עכשיו! הלא הרבי מדבר, הוא מדבר הרי^{מג}!

הערות ומראי מקומות

^{מב} עי' פרפראות לחכמה על תורה ס"א, אות י"ד, מ"ש שם בא"ד: "...כאשר הבטיח ז"ל שענינו לא יופסק, והאש שלו תוקד עד ימות המשיח כנ"ל, וכנראה בחוש אשר זה יותר מששים שנה אחר הסתלקותו ז"ל, והאש הקדוש של אמונת חכמים בו ז"ל ובחיבוריו הקדושים ובכל הצדיקי אמת בוער בלב אנ"ש עד אין סוף ממש, ומשתדלים לעסוק בעניניו ז"ל בכל פעם בהשתדלות יתירה ביותר להפיץ מעיינותיו חוצה להדפיס חיבוריו ז"ל, ולבנות בניניו הקדושים, ולעסוק בכל עניניו על צד היותר טוב. וכבר יש רבים מאנ"ש אשר כמעט שלא הכירו ולא ידעו ולא ראו גם שום אחד מתלמידיו הקדושים ז"ל, ואף על פי כן בוער בלבם עסקיו ועניניו של רבינו הקדוש ז"ל כאש יוקדת ממש, ושותים בצמא את כל דבריו ודברי תלמידיו הקדושים ז"ל, והם עליהם ממש כמים קרים על נפש עיפה, ועובדים את ה' באמת בכל לבם ובכל נפשם, והכל בכח קדושת ההתנוצצות הארת הדעת הקדוש שנשאר בעולם מרבינו הקדוש ז"ל על ידי חיבוריו ותלמידיו הקדושים!".

^{מג} עי' שם בפרפ"ח, על תורה ע"ב תנ', אות ב', מה שמציין: "עיין בהל' תפילין ה"ו אות כ"ז (בענין מבטלין תלמוד תורה לשמוע מקרא מגילה), מובן משם שכשמעיינין היטב לשם שמים בספרים הקדושים של הצדיק האמת, ומתבוננין היטב בנפלאות נוראות השגתו הקדושה, ובנעימות אמיתת דבריו ועצותיו הקדושים והתמימים וכו', על ידי זה ממשיכין התיקונים המבוארים בפנים שזוכין על ידי ראיית פני הצדיק, כי בהספרים הקדושים הנ"ל שם מאיר פניו ושכלו ונשמתו של הצדיק".

”עד מתי פתיים תאהבו פתי”

בתורה 'וביום הביכורים^{מד'}, זו שנאמרה באמת בחג השבועות, אומר הרבי; הרבי מדבר שם על כך שלכל אחד יש בחינת מלכות באתגליא ובאתכסיא, ונשמות שנכנעים תחתיו. ולכאורה הדבר תמוה, אם הוא אינו יודע מי הם הנשמות שנכנעים תחתיו, כיצד יוכל להזהירם? כיצד יוכל להוכיחם? הרי מיד בהמשך דבריו אומר הרבי, שאם אדם לא יוצא ידי חובת תוכחה, יכול להתקיים בו חלילה, 'הרבנות מקברת את בעליה^{מה'}? האדם שרוי בסכנה, אך מה עליו לעשות? הוא הרי לא יודע מי הם הנשמות? מילא לצדיקים היה רוח הקודש והם ידעו מי הם הנשמות, אבל אנחנו לא יודעים כלום?!

הערות ומראי מקומות

^{מד} ט"ו נ"ו - בליקוטי מוהר"ן. וז"ל שם באות א': כי יש בכל אחד מישראל בחינת מלכות... ובחינות המלכות הזאת שיש בכל אחד, היא באתגליא ובאתכסיא. באתגליא, הינו הממשלה שיש לכל אחד לפי בחינתו, שהוא מושל על אלו האנשים באתגליא, כפי בחינת המלכות שלו כנ"ל. ובאתכסיא הוא, כי גם יש לכל אחד לפי בחינתו בחינת מלכות באתכסיא. דהינו שאף שבאתגליא נראה שאין לו שום ממשלה על אלו האנשים, עם כל זה באתכסיא ובהעלם גדול, הוא מושל על אלו האנשים. כי נשמתם הם תחתיו, ונכנעים תחתיו

^{מה} שם, באות ג': וצריך להמשיך אריכות ימים לתוך המלכות, שלא תהיה בבחינות (פסחים פ"ז): 'הרבנות מקברת את בעליה'. כי כל אחד לפי בחינת המלכות שיש לו, הוא בחינת צופה, שמטל עליו להזהיר ולהוכיח את האנשים שהם משרשו, שיש לו בחינת מלכות עליהם... אך איך אפשר לו להזהיר ולהוכיח אותם, כי אינו יודע מה שצריך להם, וגם אינם אצלו להוכיח אותם? ועל-כן צריכין לזה דעת, פדי לידע איך להוכיחם. ולבוא לדעת הזה, הוא גם כן על-ידי אריכות ימים בעצמו... ובהמשך כותב: נמצא שעל ידי עסק התורה, שעל ידה ממשיכין אריכות ימים לתוך המלכות, כי על ידה ממשיכין החיות לתוך הימים והמדות כנ"ל, ועל-ידי זה זוכין לדעת כנ"ל. על-ידי-זה יכולין להוכיח אפלו את הרחוקים מאד מהשם יתברך, בבחינת הסתרה שבתוך הסתרה כנ"ל.

כג פרישת בהעלותך תשל"ה

אומר הרבי: על ידי עסק התורה! "אזי התורה בעצמה מוכיחה אותם, בבחינת: 'אורייתא מכרזת קמיהו עד מתי פתיים תאהבו פתי'!"^מ והם שומעים, אותם נשמות שנכנעים תחתיו שומעים את קול התורה המכרזת "עד מתי פתיים תאהבו פתי".

יש אחד שבא לו התעוררות והוא בכלל באמריקה, בקנדה, הוא שומע משהו, התעוררותו נמשכת על ידי יהודי זה שלומד עם כזה מין עסק בתורה, והתורה היא זו שמכרזת, עי"ז יוצא ידי חובת תוכחה. וגם זה בעצמו מה שהרבי אומר בתורה ההיא, שיש כזה מין לימוד התורה שהולך ומעורר בכל מקום, גם שם הכוונה היא ל'תורת הצדיק', שכן כל אחד צריך באמת התקשרות לצדיק האמת.

רבי נתן מבאר ע"פ תורה י"ד^מ, שם מדבר הרבי מענין ה'תחילה', 'זיווג הנשמות', מבאר שם רבי נתן^{מח}, כיצד זוכים באמת ללימוד התורה באופן

הערות ומראי מקומות

^מ שם: וכיון שנחזור ההסתרה שבתוך הסתרה לדעת, ונעשה ממנה תורה, אזי התורה בעצמה מוכיחה אותם, בבחינת: 'אורייתא מכרזת קמיהו עד מתי פתיים תאהבו פתי' (זהר שמיני ל"ו, אחרי נ"ח, נשא קכ"ו).

^{מז} אות ד': וזה שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (נדרים פא.): 'מפני מה תלמידי חכמים אין בניהם תלמידי חכמים? מפני שלא ברכו בתורה תחלה' - שצריך כל אדם, ובפרט תלמידי חכמים, לברך ולהאיר בלימוד תורתו בשרש הנשמות, הינו במחשבה תחלה, כי שם שרשנו.

^{מח} ליקו"ה ערלה ה"ה, אות י"ב: ועל כן עקר תקון של כל הצריכים תקון הוא על ידי הצדיק אמת שזוכין על ידי עבודתם לעלות לשם ולהמשיך משם חדושי תורה שזהו עקר בחינת 'לברך בתורה תחלה' בחינת מרדכי שהוא פותח בדברים ודורשן, דהינו שיכולים לעלות לשער החמשים שהוא שרש התורה פתיחת והתחלת התורה ושם חוזרים וממשיכים הארת אותיות התורה עד שיגיע הרהורי תשובה לכל החוטאים והגרים. כי יודעים על ידי זה להאיר אותיות התורה בשרשן ולהמשיך משם חדושי תורה בצורפים נפלאים באפן שיוכלו להוליך ולהדריך את כל הרחוקים מאד בדרך האמת כראוי להם וכנ"ל

כזה? ומבאר, שצריך התקשרות לצדיק כזה אשר זוכה ללימוד התורה באופן שכזה.

סמכו על כוחי!

כל זמן שהשנמה בקרבנו, כל זמן שהקדוש ברוך הוא עוזר, עלינו להחדיר את הרבי עמוק עמוק בליבנו, יש אצל הרבי כח נפלא, הרבי הוא בעל כח גדול, וכמשתמשים בכוחו כובשים מלחמות!!!

יש אחד שאינו חפץ בכיבוש המלחמה, מאחר והוא יודע שאין בכוחו לכבוש את המלחמה, הוא לא רוצה להילחם, אבל עם כח הצדיק יכולים לכבוש, יכולים להיכנס בקשרי המלחמה ואף לכבוש^{מט}!

ואכן, בתורה ב' אומר הרבי: "וכל מלחמתו שיעשה וכל הכבישות שיכבוש, הכל משם!" – הכל על ידי תפילה! יש אחד שאומר: 'אני נלחם, אני צריך לכבוש את המלחמה', אבל מאחר והוא מרגיש שלא יצליח לכבוש, הוא אינו חפץ להיכנס בקשרי המלחמה כלל וכלל. לא! אתה יכול להיכנס בקשרי המלחמה ואף לכבוש! שכן ישנו כזה בעל כח גדול שמסייעך!

כשיש בעל כח שמסייע, אזי הדיבורים הם שונים לגמרי! אחד שיש לו שיעורים קבועים בספריו של הרבי, צריך לדעת שזה לא מסתיים בזה שהוא

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^{מט} עי' ליקו"ה שבת ה"ז, אות ל"ג: וזה עקר מלחמת עמלק שבכל דור בכלליות ובפרטיות בכל אדם ובכל זמן, ואין כח לרב ישראל לעמד במלחמתו כי אם בכח הצדיק, כנ"ל.

¹ אות א': כי עקר כלי-זינו של משיח הוא התפלה! ... ומשם עקר חיותו. וכל מלחמתו שיעשה וכל הכבישות שיכבוש – הכל משם!

כח פֶּרֶשֶׁת בַּהֲעֵלוֹתְךָ תִּשְׁלֶּה

לומד את הספרים, עליו לדעת שישנו בעל כח גדול שמסייעו, ישנו בעל כח גדול, והבעל כח הזה מדבר אלי.

הרבי השאיר אחריו כל כך הרבה, כזו השארה - השארה זו אינה רק 'עד' ביאת המשיח, אלא 'ועד בכלל'^{נא}.

וכי אצל משיח ישתנה משהו? ! משיח ייתן את אותם רפואות שהרבי נותן! משיח יצוה ליהודי לקום בחצות לילה - למשיח יצייתו! משיח יאמר שצריך לציית לדברי השולחן ערוך - למשיח יצייתו! אין עצות אחרות. משיח יאמר שצריך להקפיד על זמן תפילה, זמן קריאת שמע - ויצייתו לו! מדוע אם כן לא נציית כבר עכשיו? ! מילא העולם לא רוצים לציית, אבל אנחנו צריכים לציית לרבי.

(ר' נחמן בורשטיין: הרבי מביא בחיי מוהר"ן את רנ"ז^ב: יש לי השגה כזו להשי"ת שהייתי יכול להביא על ידה את משיח וכו').

הערות ומראי מקומות

^{נא} שייך להשיחה שנדפס בטעם זקנים קו' ב', וז"ל שם: דער רבי האט געזאגט; "פון מיר ביז משיח, וועט נישט זיין קיין שום חילוק, קיין נייעס וועט נישט זיין, נאר איהם וועט מען פאלגן, מיר וויל מען נישט פאלגן!" 'משיח' אז ער וועט זאגן אז א איד דארף האבן 'התבודדות' - וועט מען איהם פאלגן, אז ער וועט זאגן אז די עיקר עבודה פון א איד איז 'חצות', 'ווינטער חצות'! - אז ער וועט זאגן די ווערטער - וועט מען איהם פאלגן! - - און מיר וויל מען נישט פאלגן!.

עי' בחיי מוהר"ן רס"ו; אָמַר (רביז"ל): כָּל מַה שְּׁמִשִּׁיחַ יַעֲשֶׂה טוֹבוֹת לְיִשְׂרָאֵל אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת, רַק שְׁחֵחֲלוּק הִיא שְׁמִשִּׁיחַ יִגְדֹר אִמֶּר וְיָקוּם אָבֶל אֲנִי (וּפְסֵק וְלֹא דְבַר יוֹתֵר). גִּסָּח אַחַר אָבֶל אֲנִי יָכוֹל לְגַמֵּר עֲדֵינִי. יֵשׁ גִּסָּחָא כְּזוֹ, אֲצִלֵי עֲדֵינִי יֵשׁ בְּחִירָה, אָבֶל אֲצִל מְשִׁיחַ כְּבָר לֹא יִהְיֶה בְּחִירָה כָּלֵל.

^{בב} וז"ל שם: שְׁמַעְתִּי שְׂאֵמַר יֵשׁ לִי הַשְּׂגָה כְּזוֹ לְהַשְׁמִיךְ יִתְבָּרַךְ שְׁהִיִּיתִי יָכוֹל לְהַבִּיאַ עַל יְדֵה אֶת מְשִׁיחַ, אָבֶל סִלְקֵתִי הַכֵּל וְלִקְחֵתִי עֲצָמֵי אֲצִלְכֶם לְהַחְזִיר אֶתְכֶם לְמוֹטֵב, כִּי זֶה גְדוֹל מִן הַכֵּל! עי"ש וכו'.

בספרים הקדושים מובא⁶⁶, שהקדוש ברוך הוא חושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח. הקב"ה מעכב את הקץ, אנחנו הרי לא יודעים, ישנם כאלו נשמות שלפי מעשיהם הם ראויים להיות נידחים ממש, אך הקב"ה חושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח, ובתוך אריכות הגלות, על ידי שהנשמה עושה מצוה כלשהי, היא מצלת עצמה. זו הסיבה שהגלות מתארכת כל כך, כדי שלא יהיו נשמות נידחות, שכן ה'נדח' נדח לעולמי עד ולנצח נצחים.

זוהי גדולתו של הצדיק האמת; הוא אמנם יכול להביא את משיח, אבל אז יישארו כל כך הרבה נידחים.

(ר' נחמן: הרבי אמר הרי"ג: כשמשיח יתקן, הוא יתקן את כולם) הוא אכן יתקן, אבל זה כבר לא אותו דבר כמו אדם שמתקן את עצמו מתוך בחירה. אמנם משיח יתקן, אבל אדם שמתקן את עצמו מתוך בחירה זה ענין אחר לגמרי⁶⁷. (ר' משה: אצל משיח לא תהיה בחירה) אכן כן, הכל יהיה בלי בחירה.

הערות ומראי מקומות

⁶⁶ עי' ליקו"ה מנחה ה"ז, אות י"ט, מ"ש שם: מלחמה לה' בעמלק מדור דור - מדורו של משה עד דורו וכו'. כי אי אפשר למחות זכר עמלק בפעם אחד, כי סערה בזרוע של הקדוש-ברוך-הוא וכו'. כי צריכין לחוס גם על הניצוצות הנעלמים בו בחינת כי ציד בפיו וכו'... ואפלו הנשמות ששרשם מקדשת ישראל הכבושים אצלו לא ימחה אותם בשום אופן. על-כן אינו מוחה זכרו בפעם אחד רק מלחמה לה' בעמלק מדור דור, שעל-ידי זה יש בחירה לכל אחד, ועל-ידי זה דיקא יתבררו ויצאו הנשמות הכבושים אצלו פנזכר לעיל ואז ימחה שמו וזכרו לגמרי מתחת השמים וכו', עיי"ש:

⁶⁷ מובא באבניה ברזל, אות ד', וז"ל שם: רבנו ז"ל אמר א יוד בעדארף בעטין ער זאל האבען א סאך קינדער ווי אזוי זיי וועלין זיין, ווארין אז משיח וועט קומען, און וועט פארעכטען די גאנצע וועלט, וועט זיין א תקון צו אלע דורות עד אדם הראשון !.

⁶⁸ עי' לקו"ע ערך התחזקות אות ל"ז; והוא מעלה גדולה כשיש עדיין יצה"ר לאדם וכו', עיי"ש.

ועם נברא יהלל י"ה

(חזור לדבר סביב התורה 'בהעלותך את הנרות')

ידיעה זו לבד שהרבי מדבר בתורה זו ובתורות אחרות, כשאדם יפנים ידיעה זו, שהעיקר הוא לשמור את המחשבה, לשמור את המח - הרבי מדבר פה מקדושת ה'זי"ן נרות' - עצם הידיעה לבד, שאדם יידע שבזה עליו להשקיע את כל כוחו, ושזה עיקר המח, שזה עיקר האדם - עצם הידיעה לבד היא דבר נפלא ביותר, מה שעליו לעשות כעת, זה לחפש עצות כיצד לזכות לקיים ידיעה זו.

העולם ברוגז על רבי נתן מדוע הוא כתב ליקוטי תפילות: "אף אחד לא כתב תפילות..." - רבי נתן חיבר תפילות!

גם הקושיות על גילוי של הרבי 'לעשות מהתורות תפילות' - גם קושיות אלו הם הם התיירוץ; הלא גם דרך זו חדשה היא: "אתה לומד משהו, תכף ומיד תתפלל שתזכה לקיים מה שלמדת!", הלא על סמך זה כתב רבי נתן את תפילותיו¹¹, זהו באמת חידוש!

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

¹¹ עי' מ"ש מוהרנ"ת זצ"ל בההקדמה של הספה"ק ליקוטי תפילות: על פי הדרך 'לעשות מהתורות תפילות' (עי' בשי' הר"ן קמ"ה מ"ש שם: אמר ש'שעושו'ן מהתורות תפילות נעשים מזה שעושים גדולים למעלה שלא עלו לפניו יתברך שעושים גדולים כאלה מימות עולם!), על ידי זה בקל יוכל לפרש כל אשר עם לבבו פנוי ליעיל. אך גם על זה יש מניעות וכבודות הרבה, כי לאו כל אדם בקי כל כך בדברי רבנו זכרונו לברכה, עד שיוכל לעשות מהתורות תפילות וכיוצא בזה שאר מניעות רבות. על בן שמתו אל לבי להעתיק מהתפילות שרשמתי לעצמי כאשר פקד עלי רבנו זכרונו לברכה, שטוב לכתוב לעצמו התפילות כשזוכין לאיזה תפלה סדורה, כדי שיוכל לאמרה גם בפעם אחר, וכן עשיתי.

פעם נענה רבי נתן ואמר: "כבר יש לי הרבה יהודים שמנוחתם בגן עדן בזכות התפילות שלי!" - כך התבטא רבי נתן: "איך האב שוין אסאך יודן אין גן עדן דורך מיינע תפילות?"!

'ועם נכרא יהלל ק"ה - על ידי התפילות שלי!' - כך התבטא רבי נתן¹¹.

שאל אחד את רבי נתן: "רבי נתן, האם נכון הדבר שאמרתם שעתידין ליתן דין וחשבון על שלא אמרו ליקוטי תפילות?".

נענה רבי ואמר: "כן אמרתי ולא אמרתי - אמרתי כך: 'ייתנו דין וחשבון כל אחד על מה שישאלו אותו, על עוולתו זו, על עוולתו זו, ואז האדם יראה בעצמו, שאם היה אומר ליקוטי תפילות, היה נקי מאותה עוולתו!'".

כלל הדבר הוא, שישאלו את האדם: 'מדוע עשית עוולתו זו?', לא ישאלו אותו: 'מדוע לא אמרת ליקוטי תפילות', את זה הוא כבר יראה בעיניו: 'אם הייתי נזהר באמירת ליקוטי תפילות, לא הייתי עושה עוולתו זו!'.

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

¹¹ עי' כוכ"א, ערך אנשי מוהר"ן, דיבורים ממוהרנ"ת זצ"ל, אות כ"ה: גם שמעתי מהנתיק ר' נחמן טולטשינער ז"ל שפעם אחת אמר מוהרנ"ת (בלשון תמה) הם המתנגדים שואלים אם יש בהתפלות רוח הקדש, ובאמת הם גבוהים מרוח הקדש פי הם נמשכים משער החמשים. (ועין בלקוטי הלכות הלכות ראש חדש הלכה ו' שם מובן זה כי הדרך לעשות מתורות תפלות נמשך משער הנו"ן)

גם שמעתי שאמר כי הרבה אנשים זכו כבר לגן עדן על ידי התפילות שלו!

¹² שם, אות כ"ד: אמר שעכשו שיצאו התפילות שלו בעולם, עתידין לתן דין וחשבון כשהולך יום אחד שאין אומרים אותם...

אמר המעתיק: שמעתי שאמר על התפילות שלו לשון הכתוב (תהלים ק"ב): "תכתב זאת לדר אחרון ועם נכרא יהלל קה", עתיד להבראות עם שיהללו יה באלו התפילות.

¹³ עי' בס' 'ירת האיתנים' - להרה"ג מטשערין, מ"ש ע"פ תורה ט' על מאמר חז"ל: יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין - מדין תפילה

נמצא איפה, שהאדם ייתן דין וחשבון על שלא אמר ליקוטי תפילות, אלא שהשאלה תהיה באופן אחר – כך הסביר לו רבי נתן.

(ר' נחמן: באבנייה ברזל¹ זה מובא באופן כללי; שאלו את רבי נתן, האם נכון הדבר שכך אמר, שיענישו את האדם בגיהנום על שלא היה ברסלב'ער חסיד. ועל כך השיב רבי נתן בדומה למה שאמרתם כעת, שבעולם האמת יראה האדם כי אילו היה ברסלב'ער חסיד, לא היה עושה את העולה הזו, את העולה ההיא).

הדין וחשבון יהיה נוקב יותר

ברסלב'ער חסיד – יכול להיות שאותו כן ישאלו, אותו כן ישאלו. ישאלו אותו: 'מדוע עשית עולה כזו?', והוא ישיב: 'מה אעשה?!'... אך ימשיכו לשאול: 'צייתת לדברי הרבי?' הלא היה לך רבי, והוא הרי ציוה לדבר דיבורים להשם יתברך, שמעת בקולו? מילא אחרים לא היה להם, אבל לך הרי היה רבי?!' ככה אמרו אנשי שלומינו.

נמצא איפה, שהדין וחשבון יהיה חריף ונוקב עוד יותר: 'הלא היה לך רבי?!' היו אנשי שלומינו מסיימים: 'אמנם הדין וחשבון יהיה חריף משל אחרים, אך אף על פי כן טוב יותר להיות ברסלב'ער חסיד?!' נמצא איפה, שהדין וחשבון יהיה חריף יותר, ואעפ"כ זה כדאי יותר.

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

¹ ערך 'שיחות וסיפורים ממוהרנ"ת', אות נ"א: פעם אחת אמר אחד למוהרנ"ת אומרים עליכם שאתם אומרים מ'זועט שמייסין על שלא היה ברסלב'ער חסיד. ויאמר אליו איני אומר כן, אלא שילקו על הפגמים, אם תראה פגמיה הגדולים, ותבין, אם היית ברסלב'ער חסיד לא היה לך הפגמים האלה!

(ר' משה: על הצדיקים כתוב: 'הקדוש ברוך הוא מדקדק עם סביביו כחוט השערה^{סא}') כן כן, ובכל זאת ניחא לו יותר מה שהוא צדיק.

וודאי, וודאי, אל לנו להטעות עצמנו, יש לנו כאלו עצות קדושות, שעל ידם ביכולתינו להשתנות ולהיות אנשים אחרים. הרבי אומר^{סב}: "איש כשר, נדמה שהולך בן אדם עם דקין וכרכשות ואיברים כשאר כל העולם ואף על פי כן באמת הוא ענין אחר לגמרי!".

ספרו של הרבי לא ניתן לנו כדי לעיין בו עיון בעלמא וזהו, זהו אינו ספר כזה. ספרו של הרבי ניתן לנו כדי שנעתיר ונבקש מהשם יתברך שנזכה לקיים את מה שלמדנו בו; 'תבקש מהשם יתברך, תעשה מהתורה תפילה!'. ישנה נקודה נוספת והיא: העובדה שבספרו של הרבי נמצאים גם כוחותיו של הרבי בעצמו.

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^{סא} גמ' בב"ק נא., ועוד

^{סב} עי' שי' הר"ן י"ד: אָנִי מְקַנָּא מְאֹד אִישׁ כָּשֶׁר שְׁקוּרִין "עָרְלִיכֶר יְהוּדִי", כִּי נִדְמָה שְׁהוּלֵךְ בֶּן אָדָם עִם דְּקִין וְכַרְכְּשוֹת וְאַבְרִים כְּשָׂאֵר כָּל הָעוֹלָם וְאַף-עַל-פִּי-כֵן בְּאֵמֶת הוּא עֲנִין אַחַר לְגַמְרִי, כִּי אִישׁ כָּשֶׁר יָקָר מְאֹד אֲשֶׁרֵי לוֹ.

שערי דמעות לא ננעלו

(חסר קצת, כפי הנראה מדבר אודות ר' חיים קצב המכונה 'חיים שיש בו'³⁰).

ממש כמו אחד שיוצא מן המרחץ... פניו היו שטופים דמעות...

בזהר הקדוש פרשת אחרי, מסופר על רבי יוסי ורבי אבא שהלכו יחדיו, ופגשו באיש אחד. פנה רבי יוסי לאיש ואמר: 'ישנו כתם על מצחך מחמת עבירה שעברת, התוודה ואמור את האמת!', הודה האיש לדברי רבי אבא ואמר: 'ניצלתי על ידי איזה רופא ורבי שמלאי' שמו, תנא ושמו רבי שמלאי; הוא סיפר לרבי אבא שיש לו רופא בשם רבי שמלאי, 'אסייא' – רופא, והרופא נתן לו רפואה, שבכל יום יבכה לפני השם יתברך, ועם הדמעות הללו ירחץ את פניו עד שהכתם יסור מעל פניו.

אמר לו רבי אבא: 'אם לא נמנעה ממך התשובה, אמור כעת שלש פעמים את הפסוק: "וסר עונך וחסאתך תכופר"'. אמר האיש את הפסוק שלש פעמים, והכתם סר מעל פניו.

כעבור זמן הגיע רבי אבא למקום כלשהו, וראה שם יהודי עומד ומדבר, האיש דיבר 'השגות אלוקות', ובתוך דבריו דיבר גם מענין זה – שכל פגם עושה רושם, ועל מנת להסיר את הרושם, צריך לרחוץ פניו בדמעות. שאל אותו רבי אבא: 'מנין לך דבר זה?', סיפר לו האיש, שהיה חכם אחד שיעץ

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

³⁰ ר' חיים קצב מקיבליטש. בתחילה היה בעל עבירה גדול והיה ידוע כגרוע מכל בני העיר. פע"א שכרו אותו המתנגדים עבור בצע כסף לרצוח את ר' פנחס מקיבליטש בגלל שקירב לדעת רז"ל רבים מבני הנעורים בעיר. אולם כשבא לבצע את זממו שמע כמה דיבורים מפי ר' פנחס והפך ע"י זה לבעל תשובה גמור וחי כל ימיו בתשובה. ספר הליקוטי תפילות שלו היה תמיד רטוב מדמעות ועסק כל ימיו בתורה, תפילה וצדקה. נפטר זקן ושבע ימים בשנת תרפ"א-תרפ"ב (גידולי הנחל).

לו להשתמש ברפואה זו, ואף הוסיף וגולל לפניו את הסיפור כולו. או אז החייה עצמו רבי אבא, כאלו השגות אלוקות ופלפולי דאורייתא !!! רבי אבא היה מלא חיות מה שזכה להיפגש עמו ולראותו בכך. רבי אבא אף ערך שם סעודה. סיפור שלם.

מכאן אנו למדים מה הם הרפואות האמיתיות של הרופאים האמיתיים! רבי שמלאי נתן לו רפואה מעולה - לבכות לפני השם יתברך ולרחוץ את פניו בדמעות!

(ר' משה: מסתמא הוא כבר היה זקן ר' חיים - הקצב?) כן, זקן.

אותו לא הרגו (כשנים תר"פ, תרפ"א, בהם ערכו כנופיות רוצחים 'באנדעס' פוגרומים). הוא נפטר בעיר הייסין במושב זקנים בו התגורר. כשראיתי אותו, כשהסתכלתי בפניו, הוא היה נראה ממש כמו אחד שיצא זה עתה מהמרחץ! (ר' משה: הוא היה אדם בריא?) יהודי בריא, עם זקן ארוך ומהודר; זהו חיים שרצה להכות את ר' פנחס... זהו חיים שהיה מכונה בפי כל 'חיים שיש בו'... שחיים יהיה כזה יהודי, ממש צדיק! אני מאמין ששם בעולם האמת חשיבותו רבה עד מאד! הוא רחץ את פניו בדמעות, הוא היה שופך דמעות בתפילת שמונה עשרה!

ר' משה טשנסטחובר סיפר לי שר' חיים היה מכניס אורח. (ר' משה: בקיבליטש?) כן, הוא היה מכניס אורח, הוא היה אדם אמיד. בזמני הוא עוד

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

¹⁰ קודם שחזר בתשובה אז לרוב גברתו כנוהו התושבים בשם "חיים שיש בו", כי היה גבור חיל ממש, וכלם פחדו ממנו, כי בהכאת יד אחת יכול היה להרג אדם, (שיש"ק).

פרשת בהעלותך תשל"ה

לג

עבד כקצב, נהגתי לקנות אצלו בשר לכבוד שבת; בנו עבד עמו בקצביה, אבל הוא עצמו גם נכח שם, היו לו ילדים. היה פעם שר' משה טשנסטחובר התארח אצלו, הוא נהג לתת אוכל טוב וגם מתן שכרה בצידה. 'בליל שבת' - תיאר ר' משה: 'איך שהוא קם בלילה ואמר ליקוטי תפילות... דמעות כמים - הוא שפך באמירת ליקוטי תפילות, הוא באמת רחץ את פניו בדמעות!'.
~~~~~

ר' משה התקרב לליקוטי תפילות, אך לא הצליח לקרוא את תוכן התפילה, הליקוטי תפילות שלו היה ספוג דמעות! מה שהרבי יכול לעשות עם יהודי... כזה מין 'פרא אדם', 'הבריון של השכונה', 'ב'פליק' אחד היה גורם לשני זוב דם, הוא היה גיבור - מה שהרבי עשה ממנו!
~~~~~

הוא רחץ את פניו בדמעות, כסדר התהלך כשפניו שטופות דמעה. הוא היה אדם שמח, פניו דומים היו לאדם ששפך זה עתה את כל אשר על ליבו, ראו על היהודי הזה שהוא תמיד היה מלא דמעות, ועמם רוחץ הוא את פניו. זהו 'סבוך' מעולה, כשזוכים לרחוץ את הפנים עם דמעות, אוי אוי, אוי אוי...
~~~~~

אומרים שם: "אל דמעתי אל תחרש", כלפי דמעות נאמר: 'אל תחרש!' אומר הזהר הק"ס¹⁰: "על זה אסור לך לשתוק!" על דמעות הקב"ה לא שותק: "שמעה תפילתי ה', ושעוותי האזינה, אל דמעתי אל תחרש¹⁰!". תחילה הוא מבקש: 'שמעה תפילתי ה', דוד המלך מבקש מהקב"ה: 'אל דמעתי אל תחרש' - על זה אל תשתוק, משום שעל דמעות אפשר לבקש מהקב"ה שלא ישתוק! על דמעות הקב"ה לא שותק!
~~~~~

הערות ומראי מקומות

¹⁰ עיי' זוה"ק חיי שרה קל"ב: שמעה תפילתי ה' - דא צלותא די בלחש... אל דמעתי אל תחרש - דא אעיל קמי מלכא, ולית תרעא דקאים קמיה ולעולם לא אהדרו דמעין בריקניא!
~~~~~

¹⁰ תהלים ל"ט, י"ג

צריך באמת זכיה לכך! כשהקב"ה עוזר ומזילים דמעות, זה לבד מתנה מהקב"ה. אלא שהרבי מתנה זאת בכך שלא תהיה לאדם מחשבה זרה לצפות לדמעות שיבואו¹⁰. אבל כשהקב"ה עוזר והאדם זוכה להזיל דמעות, זוהי מתנה נפלאה!

ראיתי עליו, הייתי מקנא בו, ראיתי אותו מתפלל שמונה עשרה בערב שבת, איך השמונה עשרה מלא כולו דמעות, איך הוא רוחץ את השמונה עשרה בדמעות...

(ר' נחמן: ר' מוטל נהג לשבת בסיפורי מעשיות?) כן, מוטל קנלסקי, אביו של ר' נחמן הוא היה יהודי פשוט, אולם כשישב ללמוד סיפורי מעשיות, היה מזיל דמעות כמים.

(ר' משה: הוא ידע ללמוד משהו ר' חיים קצב?) הוא ידע ללמוד קצת חומש עם רש"י, קצת שולחן ערוך, את ספרו של הרבי. אז הוא כבר היה קצת יותר עדין ומזוכך.

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

¹⁰ בליקוטי מוהר"ן תניינא צ"ה: לענין התבודדות ושיחה בינו לבין קונו ואמירת תהלים ותחינות ובקשות, טוב מאד פשוטין לאמרם בלב שלם באמת, עד שיזכה לבכות לפני השם יתברך, כבן הבוכה לפני אביו. אבל אמר, שכשהאדם אומר תחנונות ובקשות וחושב בלבו ומצפה שיבכה, זאת המחשבה אינה טובה, והיא מבבלת גם-כן את דעתו... כי זה שחושב ומצפה שיבכה, הוא גם-כן בחינת מחשבה זרה שמבלבלת הכוונה... ואם יזכה לבכיה באמת - מה טוב, ואם לאו - לאו, ולא יבלבל אמירתו בשביל זה פנ"ל.